

KOMISIJA U SLUŽBI ISTINE?

23 September 2008

Veæ više od mjesec dana putem medija se javnost obavještava da je ekspertna i nezavisna Komisija vlade FBiH dala pozitivno mišljenje o projektu HES Gornja Neretva (tri HE na podruèju Glavatièeva i Bjelimiæa). Prije zvaniènog javnog prezentiranja izvještaja o nalazu Komisije mogli smo to èuti iz izjava g. Silajdžiæa i g. Heæe, koje su vješto plasirane u medijima. O tome koliko je nezavisna pa i struèna, te ko je formirao komisiju, veæ smo se oglasili na našoj stranici.

Mada imamo znaèajna saznanja i iskustva o ovim projektima, te o raspoloženju i mišljenju graðana Konjica i šire javnosti, Komisija nije našla za shodno da nas u svom radu na bilo koji naèin sasluša i konsultuje. Kako saznajemo te konsultacije nisu obavljene ni sa èelnicima opæine Konjic mada uvjetno ispostavljeni minimalni zahtjevi opæine Konjic bitno utièu na održivost projekta.

Meðutim, iz svih navedenih izjava nesumnjivo se prepoznaje prièa Intrade energije, firme autora projektnog rješenja i kandidata za dobijanje koncesije koja je oèigledno bila glavni pa vjerovatno i jedini konsultant „nezavisne“ komisije. Privilegija gospode Silajdžiæa i Heæe da u medijima prezentiraju mišljenje Komisije na naèin kakav njima odgovara trajala je 20-ak dana sve do javne prezentacije Izvještaja Komisije za reviziju u Sarajevu 10. septembra. Naravno da na taj skup nismo pozvani jer su organizatori na taj skup pozvali one koji malo ili nimalo znaju o projektu i koji æe bez dodatnih pitanja u medijima objaviti ono što im prezentira prof. dr. V. Doloèek, predsjednik Komisije za reviziju i pojedini èlanovi.

Izvorni tekst Izvještaja Komisije za reviziju, koji bi trebao biti javni dokument dostupan javnosti, nismo mogli pronaæi ni na web stranici Ministarstva energije, rudarstva i industrije Vlade FBiH (stranica u izradi), niti na stranici Intrade energija (neæurirana od jula 2007. g. !!!). Zato smo prisiljeni dati svoj komentar na neke iznesene podatke na skupu, a na osnovu medijskih izvještaja. Komisija izvještava: „Gradnjom tri HE država bi imala ogromnu korist i gotovo nikakve gubitke. Jedinne negativne posljedice bilo bi potapanje 16 vikendica i jedne ruševne kuæe“. Treba li ovome komentar?! Zar su zaista za èlanove Komisije to jedine negativne posljedice? Ovo je zaista sramotno pogotovo ako je to mišljenje ekspertne Komisije. Nadalje, Komisija istièe proizvodnju novih kilovata u BiH, a ne spominje krucijalnu stavku na kojoj poèiva èitav projekat. To je, naravno, reverzibilna elektrana koja troši više energije nego što proizvodi i zbog koje bi èitav sistem od tri HE imao minorni saldo od 18 GWh godišnje (proizvodnja 1356 GWh – potrošnja 1338 GWh). Primjera radi, toliko proizvede jedna prosjeèna mini hidroelektrana na nekom od potoka. Da li su novinari slabo èuli ili je sudionicima skupa svjesno izbjegnuta ova osnovna èinjenica – HES Gornja Neretva je najmanje proizvoðaè struje veæ je to u osnovi fabrika za pretvorbu jeftine u skupu elektriènu energiju. Zašto se ove èinjenice sakrivaju? Prosto je za nevjerovali da Komisija nije iz dokumentacije uoèila ove èinjenice. Ili se one svjesno sakrivaju od javnosti.

Investicija od 1,3 milijarde KM je iznos koji je približno u tom iznosu fugurisao u Studiji izvodljivosti iz septembra 2006. godine, dakle prije dvije godine. Koje su danas cijene valjda ne treba ni govoriti (samo cement i željezo, kao osnovni graðevni elementi, su poskupili preko 100%). Izgradnja nove ceste od 25 km nije ranije fugurisala u proraèunu projekta. Ali gle èuda: to nije ona cesta dolinom Neretve, koja bi povezala centar opæine - grad Konjic sa podruèjem Gornje Neretve. U pitanju je cesta iz Bjelimiæa do Sinanoviæa, mjesta do kojeg dolazi moderna saobraæajnica iz Sarajeva. Nesumnjivo da je to za investitora kraæi put i jeftinija investicija koja bi podruèje izgradnje HE povezala sa Sarajevom, centrom logistike. Meðutim, za opæinu Konjic to sigurno nije niti prioritet niti interes.

Prièa o 6.000 uposlenih prilikom izgradnje je davno isprièana neutemeljena prièa, ali prièa o 200 stalno uposlenih je nova demagogija. Danas kada visokosofisticiranim hidroelektranama ne treba ni èuvarska služba zaista je neozbiljno govoriti o tolikom broju uposlenih.

Èlan Komisije, prof Bajro Goliæ, ekspert za ekonomsko – finansijsko tumaèenje projekta, između ostalog kaæe da bi investitor Intrade energija uložila 310 miliona KM, a a ostatak bi bila kreditna sredstva. Da li uvaæeni struènjak zna velièinu i finansijske pokazatelje firme Intrade energija? Da li mu je poznato da o takvoj gotovini kao vlastitom uèešæu ne moæe govoriti nijedna firma u BiH. Ili je istina da su to novci strane kompanije koja je veæinski vlasnik „domaæe“ firme Intrade energija koja æe nositi atribut investitora samo dok ne potpiše ugovor o koncesiji.

Za one koji hoæe da znaju sve je jasno. I cio posao bez tendera, putem takozvane „samoinicijativne ponude“ za najvredniji prirodni resurs BiH.

Na kraju moramo istaæi da smo mi udruženje za zaštitu okoline i promociju prirodnih vrijednosti. Naš komentar se uglavnom odnosi na dreuštveno – ekonomski aspekt izvještaja komisije za reviziju, a ne na èisto ekološki aspekt o kome smo davno sve rekli. Naæalost, pišemo o onome o èemu bi trebali da se oglase mnogo struèniji od nas. Ali takvih struènjaka i insitucija kao da nema u ovoj zemlji. Ili ima? Ali za kritièki osvrt na projekat nema naknada ni honorara.